

**2301000402050002**

**EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024**

**MASTER OF ARTS EXTERNAL PART-2**

**SANSKRIT : PAPER –X LEVEL 5**

**ECONOMICS AND MODERN SHORT STORY TRANSLATION**

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 100]

**Instructions:**

**1. Fill up strictly the following details on your answer book**

- Name of the Examination : **MASTER OF ARTS EXTERNAL PART-2**
- Name of the Subject : **SANSKRIT: PAPER-X LEVEL 5 ECONOMICS AND MODERN SHORT STORY TRANSLATION**
- Subject Code No : **2301000402050002**

- Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
- Figures to the right indicate full marks of the question.
- All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

**Q.1 (अ) टुंकडडडं ऑवडड डडडु. (गडे ते डडडं)**

**10**

**(A) Give Answer in Short: (Any Five)**

(१) डडडडडु डीते कुीतुडुडु अडुडु कुडड डु डडडुडुी डुडुडुडुडुडु? अरुथशडुडुडु डुकुतडुडु अडुडुडुडुडु डु?

(1) Generally, by which other two names, kautilya is famous? How many Adhikarans are there in the Arthshastra?

(२) कुीतुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु डु?

(2) Why has Kautilya given the title अरुथशडुडुडु to his book?

(3) 'डडडुडु' शडुडु डुडुडुडु.

(3) 'डडडुडु' Explain the word

(४) 'उतराध्यक्ष' कोने कडेवाय?

(4) What is 'उतराध्यक्ष'?

(५) लघुकथाना लक्षणां ज्ञाओ.

(5) Write the characteristics of Laghu katha.

(६) 'कः सुखी' लघुकथाना लेखक कोण? ओमने क्वां पुरस्कारथी सन्मानित करवामां आव्या?

(6) Who is the author of 'कः सुखी' by which award he was honoured?

(७) शंखनादः अने सुकन्या ना लेखकनुं नाम आपो.

(7) Who is the author of शंखनादः and सुकन्या ।

Q.1

(A) गधखंडनो संस्कृत मांथी गुजरातीमां अनुवाद करो. (गमे ते अेक)

5

(B) Translate the Paragraph from Sanskrit in to Gujarati. (Any One)

(१) सूर्यस्य उदयात् पूर्वम् उषः कालः भवति । उषः काले कुक्कुटाः तारस्वरेण कूजन्ति । ते कुञ्जेन मुनिवरात् छात्रान् कृषीवलान् च प्रबोधयन्ति । ततः प्रातः षड्वादनसमये सूर्योदयः भवति । सूर्यस्योदयकाले अस्तकाले च आकाशम् रक्तम् भवति । प्रातः काले विहगाः वने उपवने वाटिकायाम् च गायन्ति । तदा भ्रमराः पुष्पेषु लतासु च गुञ्जन्ति । ते भ्रमराः पुष्पेषु उपविशन्ति रसं च पिबन्ति ।

(२) शुकः ग्रामे नगरे वने च वसति । तस्य वर्णः हरितः अस्ति । तस्य मुखम् चञ्चुः अस्ति । तस्य चञ्चोः वर्णः रक्तः अस्ति । शुकस्य ग्रीवा कृष्णा भवति । शुकाय फलानि धान्यबीजानि च रोचन्ते । बालेभ्यः शुकाः अधिकम् रोचन्ते । जनाः शुकान् पञ्जरेषु पालयन्ति । पञ्जरस्थाः शुकाः जनानाम् सुवचनानि दुर्वचनाति च अनुपठन्ति ।

Q.1 (ક) ગદ્યખંડનો ગુજરાતી માંથી સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો. (ગમે તે એક)

5

(C) Translate the paragraph from Gujarati to Sanskrit. (Any One)

(૧) કબૂતર ગામમાં અથવા નગરમાં રહે છે. કબૂતરનો વર્ણ સફેદ અને ધૂળિયો હોય છે. કબૂતર ફળો અને ધાન્યના કણો ખાય છે. મનુષ્યો પુણ્ય માટે અન્નના દાણાઓ કબૂતરને આપે છે (ખવડાવે છે). કબૂતરનું દર્શન મંગલદાયક મનાય છે. તેના દર્શનથી કાર્યની સિદ્ધિ થાય છે. તે શાંતિનું પ્રતીક છે.

(1) A Pigeon lives in a village and in city. The colour of a pigeon is grey and white. A pigeon eats fruits and corn seeds. People give (feed) cornseeds to the pigeons for holy merits. The sight of a pigeon is considered to be auspicious. one can achieve his fulfilment of his desire by its sight. It is the symbol of peace.

(૨) મનુષ્ય પાસે મુક્તિ તો છે જ, પરંતુ તેણે તે મુક્તિને શોધી કાઢવાની છે. ભલે તેની પાસે તેણે, પણ દરેક ક્ષણે માણસ તેને વિસરી જાય છે. જાણ્યે કે અજાણ્યે તે મુક્તિને શોધવી તે જ દરેકમનુષ્યનું જીવનકાર્ય છે. પરંતુ સંત અને અજ્ઞાની મનુષ્ય વચ્ચે માત્ર એટલો જ તફાવત છે કેસંત તેને જાગૃત રહીને શોધે છે ત્યારે અજ્ઞાની અજાગૃત પણે શોધે છે.

(2) Man has freedom already, but he will have to discover it. He has it, but every moment he forgets it. That discovering, consciously or unconsciously, is the whole life of every one. But the difference between the sage and the ignorant man is that one does it consciously and the other unconsciously.

Q.2 (અ) કોઇપણ બે વિધાનો સાનુવાદ સમજાવો.

8

(A) Explain any Two Statements with translation.

(૧) નદીશૈલવનગૃહિદરીસેતુબન્ધશમીશાલ્મલીક્ષીરવૃક્ષાનન્તેષુ સીમ્નાં સ્થાપયેત્ ।

(૨) દાસાહિતકબન્ધૂનશૃણ્વતો રાજા વિનયં ગ્રાહયેત્ ।

(૩) પશુમૃગદ્રવ્યહસ્તિવન પરિગ્રહો વનમ્ ।

(૪) કરુણાધિષ્ટિતમધિકમાસકં કુર્યાત્ ।

Q.2 (બ) કોઇપણ બે સસંદર્ભ સમજાવો.

8

(B) Explain giving Context: (Any Two)

- (૧) અનિષ્પન્ને શરીરં હૈરણ્યં વા દણ્ડં લભેત ન ચાનુગ્રાહ્યઃ ।
- (૨) અશ્વસધર્માણો હિ મનુષ્યા નિયુક્તાઃ કર્મસુ વિકુર્વતે ।
- (૩) આપદિ સારમાત્માનં વા મોક્ષયેત્ ।
- (૪) પ્રવેશ્યાનાં મૂલ્યપન્નભાગઃ ।

Q.2 (ક) સસંદર્ભ સમજાવો. (ગમે તે એક)

4

(C) Explain giving Context: (Any One)

- (૧) કન્યા યેષાં ગૃહે તે નાસ્તિ મનુષ્યાઃ સુદુર્લભાઃ ।
- (૨) મમ પાર્શ્વે તુ કેવલં શતં રુપ્યકાણિ સન્તિ ।

Q.3 કૌટિલ્યકૃત અર્થશાસ્ત્રનો પરિચય આપો.

20

Introduce the work of કૌટિલ્ય અર્થશાસ્ત્રમ્ ।

**અથવા**

**OR**

અક્ષપટલે ગાણનિક્યાધિકારઃ । અંગે કૌટિલ્યના વિચારો સ્પષ્ટ કરો.

Describe Kautilya's ideas on અક્ષપટલે ગાણનિક્યાધિકારઃ ।

Q.4 કથા સંજ્ઞાનો અર્થ સમજાવી પ્રાચીન કથાઓ અને અર્વાચીન સંસ્કૃત લઘુકથા વચ્ચેનું સામ્ય-વૈષમ્ય ચર્ચો

20

Define the term કથા and discuss the Similarity and dissimilarity between ancient Fiction and modern Sanskrit Short story.

**અથવા**

**OR**

‘भग्नपञ्जरः’ कथामां निरुपायेवी विधवानी व्यथाकथा वर्णवो.

Describe the pathetic plight of a widow described in the story 'भग्नपञ्जरः'।

**Q.5 टूंकनूध वणुओ (गमे ते डे )**

**20**

**Write short Notes: (Any Two)**

(१) डूमिच्छिद्रापिधानडु ।

(२) पणुयाध्यकुषः ।

(3) 'कः सुखी' कथानुं विवेयन करो.

(3) Criticise - 'कः सुखी'?

(4) 'एकादशी' वातानुं कथावस्तु

(4) The discourse of the story 'एकादशी' ।

\*\*\*\*\*